

КАФЕДРА ХОРОВОГО ДИРИГУВАННЯ

Виконавська практика

Освітній ступінь	магістр
Спеціальність	025 Музичне мистецтво
Освітньо-професійна програма	Хорове диригування

Курс	1-2
Семестр	1-3

Статус **обов'язкова**

ECTS	1,5
Годин	45
Індивідуальні години	14,5
Самостійна робота	30,5

Семестровий контроль **залік**

Інформація про викладача

ПІБ	Толмачов Р.В. викладач кафедри хорового диригування
Профіль викладача	
e-mail	

Анотація навчальної дисципліни

Мета: підготовка високоосвічених кваліфікованих спеціалістів, прищеплення студентам необхідних навичок і практичних умінь педагогічної й дослідницької роботи в галузі хорового співу, сприяння в засвоєнні студентами практичних навичок в обсязі, необхідному для успішної професійної діяльності диригента та артиста хору.

Завдання:

- засвоєння загальних аспектів хорового мистецтва ,як сукупності різних аспектів роботи у хорі:
- система розспівок та настройки хору;
- навички роботи над компонентами хорової звучності;
- технології керування та регулювання творчим процесом завдяки мануальній техніці та міміці;
- ознайомлення та практичне втілення кращих зразків вітчизняної та світової хорової літератури різних епох та стилів, у тому числі народно-пісенної творчості, ансамблевого співу;
- розширення кругозору та розвиток художньо-творчого мислення;
- набуття навичок аналізу та рецензування концертних виступів творчих колективів;
- підвищення оціночних критеріїв щодо художньої цінності музичних творів.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

Знати та володіти всім комплексом спеціальних дисциплін, який свідомо направлений на формування диригента з твердим характером, сильною волею, гострою реакцією, внутрішньою впевненістю у своїх рішеннях, що походить від професійного досвіду та розвинутого естетичного смаку.

вміти:

– на підставі передових технологій і стратегій формування духовності зростаючого покоління орієнтуватися в дійсній сутності взаємин культури і мистецтва, культури і цивілізації, культури і хорової музики; аналізувати дійсні протиріччя соціокультурного розвитку на сучасному етапі;

– виробити чітке усвідомлення джерел духовності та завдання збереження світу музично-хорових цінностей;

– на основі опанування теорією та практикою виконавської майстерності професійно володіти необхідним диригентським та вокально-технічним комплексом:

– впроваджувати здобутки теорії, педагогіки й методики хорового співу на практиці;

– здійснювати вивчення, накопичення, виконання та популяризацію кращих зразків хорового мистецтва шляхом підбору якісного репертуару, його теоретичного усвідомлення та практичного засвоєння, здійснювати збагачення традицій власними творчими надбаннями;

– володіти художньою мірою та естетичним смаком у творчості;

– розвивати кращі традиції української та провідних світових хорових шкіл;

– здійснювати науково-педагогічне осмислення психології хорової творчості; творчо розвивати психологічний бік вокального виконавства;

– організувати та координувати духовно-просвітницьку діяльність у хоровій сфері;

– за необхідності здійснювати перекладання та аранжування для хорового виконання творів з метою їх ширшої популяризації;

– аналізувати й оцінювати хід художньо-просвітницької діяльності у своїй галузі;

– здійснювати організацію експертизи щодо репертуарного підбору хорових творів на предмет їх художньо-естетичної цінності з аксіологічною та естетичною оцінкою інтерпретації;

– володіти методами порівняльного аналізу хорового виконавства;

– на підставі опанування високим ступенем комунікативності та фахової гідності, відстоювати вагомість і значущість своєї професії;

– застосовувати комунікативні засоби в механізмі якісної фахової підготовки, усвідомлюючи мету й завдання загального культуротворчого процесу;

– застосовувати творчий підхід у складанні робочих планів і програм, виборі спеціальної літератури;

– скласти план вивчення хорового твору;

– займатися просвітницькою роботою у світлі втілення концептуальних положень професійної музичної освіти;

– чітко орієнтуватися у прогностиці завдань музично-естетичного виховання засобами співу та знання оптимальних шляхів досягнення його високих результатів;

– здійснювати аналіз явищ хорового мистецтва, як соціокультурного феномена в історичному ракурсі;

– виявляти та обґрунтовувати соціальні проблеми й суспільну значущість хорового мистецтва;

– використовувати сучасні державні документи з питань розвитку суспільства, культури й мистецтва, науки й освіти України.

Перелік тем

Тема 1. Методологія пошуку та формування репертуару

Тема 2. Робота над елементами хорової звучності

Тема 3. Концертний виступ

Тема 4. Аналіз структурних композиторських рішень, як ключ до розуміння сучасної хорової музики

Тема 5. Робота над елементами хорової звучності у сенсі відповідності до вимог певного стилю

Тема 6. Диригент, як режисер-постановник концерту (сценічні рішення, які додатково розкривають зміст твору)

Тема 7. Ретельна вивчення твору диригентом. Аналіз художньої інтерпретації на основі вивчення існуючих записів. Пошук власної концепції та розуміння твору.

Тема 8. Робота над елементами хорової звучності у сенсі відповідності до вимог певного стилю

Тема 9. Аналіз форми, структури циклу, баланс деталей, як частина цілого.

Форми та технології навчання

Педагогічні:

- вербальний: пояснення, коментарі, обговорення;
- наочний: показ, демонстрація, ілюстрації;
 - практичний: спів, диригування.

Мистецтвознавчі:

- жанровий: визначення характерних ознак твору за драматургією часовими і видовими ознаками твору;
- стилістичний: визначення характерних ознак твору відповідно до певної історичної доби, жанрового контексту;
- інтерпретаційні трактування твору відповідно до жанрово-стильових ознак.

Навчальні ресурси

Нотний матеріал відповідного курсу, музикознавча та методична література за фахом представлені у вільному доступі в бібліотеці та читальній залі Академії. Інструментарій у репетиційних приміщеннях, навчальних аудиторіях, концертних залах Академії надається для проведення занять, репетицій та концертних виступів відповідно до розкладу. За умови дистанційного навчання через протиепідеміологічні заходи, всі необхідні для вивчення навчальної дисципліни основні та додаткові матеріали завантажуються на [GOOGL DISK ifm1.2nmau@gmail.com](mailto:ifm1.2nmau@gmail.com). Програми модульних контрольних робіт у формі концертного виступу студентів у формі посилання на YOUTUBE надсилаються на офіційні електронні адреси кафедри.

Методи контролю

Поточний (міжсесійний) контроль:

- аналітичний: аналіз самопідготовки студента;
- практичний: робота з колективом, виконання творів,;

Підсумковий контроль:

- залік з оцінкою

Система оцінювання

Критерії оцінювання знань студентів

90–100–А– відмінно Демонстрація високого рівня виконання практичних завдань. На високому методичному рівні провів відкриту репетицію; підготував успішний виступ хорового колективу в концерті, продемонструвавши високий художній рівень та індивідуальність у інтерпретації вибраних творів; знає правила етичного поведіння в творчо-педагогічному колективі;

81–89–В– добре	обізнаний з основами гігієни голосу та застосовує ці знання на практиці. Демонстрація якісного рівня виконання практичних завдань. Продемонстрував володіння всім комплексом хормейстерських навичок під час репетиції, але сценічний виступ втратив цілісність за причини невдалої побудови концертної програми, або недостатнього рівня підготовки.
74–81–С– добре	Демонстрація достатнього рівня виконання практичних завдань, але є певні застереження щодо володіння комплексом диригентських вмінь.
64–73–D– задовільно	Демонстрація посереднього рівня виконання практичних завдань. Нераціонально витрачав час на репетиціях, концертний виступ не відповідав високому художньому рівню, письмові спостереження не велися взагалі.
60–63–E– задовільно	Демонстрація посереднього рівня виконання практичних завдань. Відсутність контакту з колективом.
35–59–FX– незадовільно (з можливістю повторного складання)	Демонстрація низького рівня виконання практичних завдань. Відсутність відповідності переліченим вище критеріям.
0–34–F– незадовільно (з обов’язковим повторним вивченням дисципліни)	Неспроможність виконання практичних завдань.

Інклюзивне навчання

Навчальна дисципліна може викладатися для більшості студентів з особливими освітніми потребами.

Неформальна освіта

Передбачається у межах вивчення навчальної дисципліни участь студентів у міжнародних та вітчизняних конференціях, конкурсах творчих робіт, круглих столах, відвідування культурно-мистецьких заходів, театрів, мистецьких експозицій та виставок, музичних фестивалів, конкурсів, концертів тощо.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Андреева Л.А. Методика преподавания хорового дирижирования. – М.: Музыка, 1969.
2. Антонюк В. Г. Виконавська практика, Київ : НМАУ імені П. І. Чайковського, 2012.
3. Безбородова Л.О. Дирижирование. – М.: Просвещение, 1985.
4. Білявський Е. Засвоєння сучасної музичної мови в хорі. – К.: 1984.
5. Бонфельд М.Ш. Анализ музыкальных произведений. Учебное пособие. – М.: ВЛАДОС, 2003. – Ч.1.
6. Бонфельд М.Ш. Анализ музыкальных произведений. Учебное пособие. – М.: ВЛАДОС, 2003. – Ч.2.
7. Голос людини та вокальна робота з ним: монографія / [Г.Є. Стасько, О.Д.Шуляр, М.Ю.Слиโวцький та ін.]. – Івано-Франківськ, 2010.
8. Горбенко С.С. Дитяче хорове виховання в Україні. Навчально-методичний посібник. – К.: ІЗМН, 1999.
9. Горюхина Н. Очерки по вопросам музыкального стиля и формы. – К.: Музична Україна, 1985.
10. Гулеско І.І. Національний хоровий стиль. Навчальний посібник. – Харків: ХДАК, 2011.
11. Дирижерское исполнительство. Практика. История. Эстетика. – М.: 1976.
12. Дмитревський Г.А. Хорознавство і керування хором. – К.: Музична Україна, 1965.
13. Добровольская Н.М. Что надо знать учителю о детском голосе. – М.: Музыка, 1972.
14. Доронюк В.Д. Курс техніки диригування. – Івано-Франківськ, 2004.
15. Доронюк В.Д., Зваричук Ж.Й. Шкільне хорознавство. – Івано-Франківськ: Плай, 2008.
16. Доронюк В.Д., Слиโวцький М.Ю. Основи вокально-педагогічної творчості учителя музики. – Івано-Франківськ: Видавничо-дизайнерський відділ ЦІТ, 2007.
17. Духовна Є.Н. Охрана дитячого голосу. – К.: Радянська школа, 1974.
18. Ержемский Г.Л. Психология дирижирования. – М.: Музыка, 1988.
19. Єгоров О. Теорія і практика роботи з хором. – К.: Держвидав України, 1956.
20. Живов Л. Исполнительский анализ хорового произведения // Работа с хором. – М.: Профиздат, 1972.
21. Иванов А. О вокальном образе. – М.: Профиздат, 1968.
22. Казачков С. Дирижерский аппарат и его постановка. – М.: Музыка, 1967.
23. Калашник М.П. Уроки елементарної теорії музики: Навчальний посібник. – Х.: Фактор. 2007.
24. Канерштейн М.М. Питання диригування. – К.: Держвидав України, 1965.
25. Колесса М. Основи техніки диригування. – К.: Музична Україна, 1973.
26. Коловский О. Анализ хоровой партитуры // Хоровое искусство. - М.: Музыка, 1967.
27. Коломоець О.М. Хорознавство. К.: Либідь, 2001.
28. Кончева И., Яковлева А. Вокальный словарь. – Л.: Музыка, 1988.
29. Корыхалова Н. Интерпретация музыки. – Л.: 1979.
30. Краснощёков В.И. Вопросы хороведения. – М.: Музыка, 1961.
31. Лаврентьева И. Вокальные формы в курсе анализа музыкальных произведений. – М.: Музыка, 1976.
32. Лащенко А.П. Хоровая культура: аспекты изучения и развития. – К.: Музична Україна, 1973.
33. Малько Н.А. Основы техники дирижирования.- М.- Л.: Музыка, 1965.
34. Мартинюк А.К. Диригування. Навчальний посібник. – Мелітополь, 1996.
35. Мархлевський А.Ц. Практика основної роботи в хоровому класі. – К.: Музична Україна, 1986.
36. Медынь Я. Методика преподавания дирижерско-хоровых дисциплин. – М.: Музыка, 1973.
37. Михайлов А. Стиль в музыке. – М.: Музыка, 1981.

38. Музыкальное произведение: сущность, аспекты анализа [сост. И.А. Котляревский, Д.Г.Терентьев]. – К.: Музична Україна, 1988.
39. Мусин И.А. Техника дирижирования.- Л.: Музыка, 1967.
40. Огороднов Д. Музыкально-певческое воспитание детей в общеобразовательной школе. – К.: Музична Україна, 1989.
41. Ольхов К.А. Теоретические основы дирижерской техники. – Л.: Музыка, 1984.
42. Організація самостійної роботи над художньою інтерпретацією музичних творів: Методичні рекомендації. / Уклад. Г.М.Падалка. – К., 1991.
43. Орлов Н.Д. О детском голосе. – М.: Просвещение, 1982.
44. Падалка Г.М. Учитель, музыка, дети. – К.: Музична Україна, 1982.
45. Пархоменко Л. Українська хорова п'єса. – К.: Наук. думка, 1979
46. Переверзев Н. Проблемы музыкального интонирования. – М.: Музыка, 1966.
47. Питання диригентської майстерності. – К.: Музична Україна, 1980.
48. Пігров К.К. Керування хором. – К.: Держвидав, 1956.
49. Раввінов О. Методика хорового співу в хорі. – К.: Музична Україна, 1969.
50. Радик Д.В. Диригентсько –хоровий практикум, робоча програма Київ : НМАУ імені П. І. Чайковського 2005.
51. Романовский Н.В. Хоровое искусство Ц.Кюи. – Л.: Музыка, 1982.
52. Ручьевская Е. и др. Анализ вокальных произведений. – Л.: Музыка, 1988.
53. Сегеда Н.А. Професійний розвиток викладача музичного мистецтва: історія, методологія, теорія:[монографія] / Н.А.Сегеда. – К.: НПУ імені М.П.Драгоманова, 2011.
54. Серганюк Ю., Серганюк Л., Їжак В. Методика аналізу хорових творів. – Івано-Франківськ, 1992.
55. Скребкова-Филатова М. Фактура в музыке. – М.: Музыка, 1985.
56. Смирнова Т.А. Хорознавство: історія, теорія, методика. – Харків, 2000.
57. Соколов В.Г. Работа с хором.- М.: Музыка, 1973.
58. Старовойтова О.Є. Виконавська інтерпретація. Навч. посібник. - Луганськ: Альма-матер, 2007.
59. Ткаченко Г. Про засоби і техніку хорового диригування. – К., 1974.
60. Толмачов Р.В. Методика ведення вокально-хорової роботи у хоровій капелі «Дзвіночок», реферат К., 2010
61. Хлебникова Л.О. Методика хорового співу у початковій школі. – Тернопіль: Богдан, 2006.
62. Холопова В. Фактура. – М.: Музыка, 1979.
63. Чесноков П.Г. Хор и управление им. – М.: Музгиз, 1961.